

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

СТАНОВИЩЕ ПО ЕКОЛОГИЧНА ОЦЕНКА

№ 13-6/2022 г.

На основание чл. 84, ал. 1 и 2, и чл. 88, ал. 1 от *Закона за опазване на околната среда* (ЗООС), чл. 26, ал. 1, т. 1 и ал. 2 от *Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми* (Наредбата за ЕО), във връзка с чл. 31, ал. 4 от *Закона за биологичното разнообразие* (ЗБР) и чл. 36, ал. 4 от *Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони* (Наредбата за ОС)

СЪГЛАСУВАМ

Програма ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП България - Сърбия 2021-2027 и Териториална стратегия за интегрирани мерки към нея

Възложител: дирекция „Управление на териториалното сътрудничество“ на Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Характеристика на програмата и стратегията:

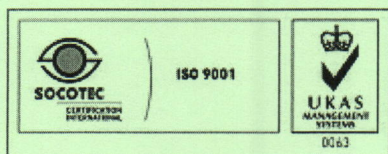
Програма ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП България - Сърбия 2021-2027 г. е програма за трансгранично сътрудничество (ПТГС) между Република България и Република Сърбия, съфинансирана от Европейския съюз със средства по Инструмента за предприсъединителна помощ (ИПП III). Дирекция „Управление на териториалното сътрудничество на Министерство на регионалното развитие и благоустройството е Национален орган по програмата в България, съгласно Решение № 712 на Министерския съвет от 6 октомври 2020 г.

ПТГС 2021-2027 г. между Република България и Република Сърбия и Териториална стратегия за интегрирани мерки (ТСИМ) са с географски обхват: Република България – 6 области на ниво NUTS III – Видин, Монтана, Враца, София, Перник, Кюстендил; Република Сърбия – 7 окръга на ниво NUTS III: Борски, Зайчарски, Нишавски, Пиротски, Топлички, Ябланички, Пчински.

Общата цел на програмата е „Укрепване на териториалното сближаване на трансграничния регион България – Сърбия“. Заложени са следните приоритети, цели, и специфични цели на ПТГС и ТСИМ:

А. ПТГС 2021-2027 г. между Република България и Република Сърбия

1. Приоритет 1 „Конкурентоспособен граничен регион“

София, 1000, бул. „Кн. Мария Луиза“ 22

Тел: +359(2) 940 6194, Факс: +359(2) 986 25 33

Цел на политиката 1 – „По-конкурентоспособна и по-интелигентна Европа, чрез насърчаване на иновативна и интелигентна икономическа трансформация и на регионалната свързаност на информационни и комуникационни технологии (ИКТ)“:

Конкретната цел предвижда пряка подкрепа за микро-, средни и малки предприятия от региона на трансграничното сътрудничество.

Специфична цел 1.1 „Засилване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на малки и средни предприятия (МСП) и създаване на работни места в МСП, включително чрез продуктивни инвестиции“

Предвидени за подкрепа са следните дейности/инвестиции:

- Съвместно разработване и внедряване на технологични решения, насочени към регионални социално-икономически предизвикателства, водещи до финансови и/или нефинансови резултати, получени чрез сътрудничество;

- Технологични и/или организационни инвестиции, насочени към намаляване на разходите за производство/предоставяне на услуги и всякакви други инвестиции, водещи до съвместни решения за повишаване на конкурентоспособността на предприятието, включително, но не само, закупуване на специализирано оборудване и технологии (вкл. свързани с повишаване на квалификацията), системи за наблюдение; закупуване на ИТ оборудване, обучение и трансфер на ноу-хау, част от които могат да се състоят от цифрови компоненти като виртуални бизнес центрове, решения за електронна търговия, възможности за електронни плащания и др.; Съвместни действия насочени към повишаване на производствения капацитет; Дигитализацията може да бъде само незначителна подкрепяща част от по-широко проектно предложение на предприятия, чиито производства са с висок експортен потенциал;

- Инвестиции, насочени към управление на качеството на продуктите/услугите, включително, но не само, подобрения в проектирането на характеристиките на продукта/услугата, подобрения в сервизното обслужване на клиентите след продажбата, подобрения в гаранцията за продукта, цялостни системи за управление на качеството и всеки друг аспект, който определя общото ниво на качество на продукта/услугата;

- Съвместни действия, насочени към насърчаване на работа в мрежа и бизнес сътрудничество, както и достъп до нови пазари или пазарни сегменти, включващи маркетингови проучвания, технологии за пространствено разширяване, сътрудничество между организации и съвместни бизнес схеми с други предприятия, фирмени изложбени зали във фирмения обект, интегриране в регионални вериги за създаване на стойност и др.;

- Съвместни маркетингови и рекламни дейности, участие в международни панаири, изложения и други промоционални мероприятия, консултантски и информационни услуги, включително електронен маркетинг, комуникация с клиенти и др.

2. Приоритет 2 „Интегрирано развитие на граничния регион“

Цел на политиката 5 – Европа по-близо до гражданите чрез насърчаване на устойчивото и интегрирано развитие на всички видове територии и местни инициативи”

Специфична цел 2.1 „Насърчаване на интегрираното и приобщаващо социално, икономическо и екологично местно развитие, културата, природното наследство, устойчивия туризъм и сигурността в райони, различни от градските райони“.

В рамките на Приоритет 2, за прилагане на Цел на политиката 5 е предвидено разработването на ТСИМ, която да адресира мерките (идентифицираните допустими дейности за подкрепа по програмата) по конкретни териториални нужди.

3. Приоритет 3 „По-устойчив граничен регион“

Цел на политиката 2 „По-зелена, нисковъглеродна и устойчива Европа с икономика в преход към нулеви нетни въглеродни емисии чрез насърчаване на чист и

справедлив енергиен преход, зелени и сини инвестиции, кръгова икономика, смекчаване на последиците от изменението на климата и адаптиране към него, превенция и управление на риска и устойчива градска мобилност“:

***Специфична цел 3.1** „Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, предотвратяването на риска от бедствия и устойчивостта, като се вземат предвид екосистемни подходи“.*

Предвидени за подкрепа са следните дейности чрез финансиране на стратегически проект „Подготовка на населението за действия при бедствия и повишаване на капацитета на професионалните екипи за реагиране в случай на извънредни ситуации в рамките на българо-сръбския граничен регион“:

- Оптимизиране на образователния процес по отношение на разработването и прилагането на рамка за реагиране при бедствия, целяща засилване на взаимодействието между науката и политиката за по-стабилна база от съвместни знания за вземането на решения;

- Действия, насочени към укрепване на институционалното сътрудничество в трансграничния регион чрез разработване на ръководства и стратегически документи; обмен на информация, знания и умения; провеждане на съвместни обучения на място и др.

- Разработване и прилагане на специфична програма за готовност на граничните общности за адекватна реакция при природни бедствия, включително съвместни обучения на място, съвместни кампании за повишаване на осведомеността и др.;

- Малки инвестиции за публична инфраструктура за обучение и инвестиции в специализирано оборудване;

- Съвместно разработване на протоколи, процедури и подходи за предотвратяване на риска и управление на бързото реагиране при много потенциални извънредни ситуации.

Б. ТСИМ 2021-2027 г. между Република България и Република Сърбия

ТСИМ определя визията на ПТГС, стратегическа цел, специфични цели и мерки.

Визия: Отворена към съседните граници и интегрирана в европейското пространство и осите на урбанизация, култура, наука и иновации. Добре запазените и устойчиво използвани ресурси (земи, гори, води, природно и културно наследство) – гаранция за благосъстоянието и идентичността на регионите. Балансирано интегрирано развитие, постигнато чрез постоянни инвестиции в икономическа, социална, транспортна, инженерна, културна и туристическа инфраструктура, като по този начин се гарантира зелен икономически растеж, адаптивност към промените и сближаване.

В йерархичната система от документи, Програмата заема лидерска позиция, а ТСИМ е вторичен документ, композиран върху аналитичната и стратегическа рамка на програмата. ТСИМ служи за определяне на интервенциите по цел на политиката 5 „Европа по-близо до гражданите“, във връзка с което тази стратегия представлява част от самата програма. Мерките по стратегията адресират конкретни териториални нужди, които в съдържателен план не се различават от допустимите за подкрепа дейности по програмата.

В стратегията са включени следните стратегически цели, специфични цели и мерки:

Стратегическа цел: Засилване на растежа във всички негови аспекти

Специфична цел 1. Разширяване и подобряване на предоставянето на услуги – проблеми свързани с отдалечените райони, групите в неравностойно положение и малкият бизнес, които продължават да бъдат недостатъчно или незадоволително обслужвани, което създава недостатъци на усилията за растеж.

Мярка 1.1. Разширяване на достъпа и подобряване на качеството на услугите от общ интерес в подкрепа на социалния и икономическия растеж.

Специфична цел 2: Повишаване на регионалната конкурентоспособност, включително в областта на туризма

Мярка 2.1. Разработване и предоставяне на рамкова подкрепа за растеж на местния бизнес, за разширяване и по-добро представяне на по-екологичен и интелигентен конкурентен глобален пазар.

Мярка 2.2. Рационализиране на използването на туристическите ресурси, включително осигуряване на бърз, справедлив и екологичен достъп до условия за изграждане на мрежи от културно наследство и туристически обекти в трансграничния район.

Мярка 2.3. Подобряване на регионалните практики за маркетинг и брендиране на туристическите обекти, продукти и дестинации

Стратегията ще прилага хоризонтална политика в сферата на зеления преход, която налага всеки подкрепен проект да съдържа компонент, свързан с опазване на компоненти на околната среда и с търсенето и прилагането на зелени решения.

поради следните **мотиви**:

1. Програмата и стратегията са съобразени с наличните съотносими стратегически документи на национално и европейско ниво.

2. Предвидените дейности по ПТГС и мерки по ТСИМ не влизат в противоречие с цели по опазване на околната среда.

3. Съгласно направените в доклада за екологична оценка (ЕО) анализи, прогнози, оценки, изводи и заключения очакваните въздействия върху околната среда и човешкото здраве от реализирането на ПТГС и ТСИМ, при изпълнение на мерките от доклада за ЕО, по компоненти и фактори, са:

3.1. *„атмосферен въздух и климатични изменения“* – очаква се положително въздействие в резултат на конкретни допустими дейности и мерки по ПТГС и ТСИМ. Предвижданията нямат потенциал за значително отрицателно въздействие, а само за временно локално, обратимо въздействие, без кумулативно въздействие. Не се предвиждат дейности и мерки, които биха довели до значимо увеличаване на емисиите на парникови газове. Част от предвидените дейности (за технологични инвестиции, дигитализация и зелен преход) са с положителен принос за ограничаване на изменението на климата и адаптация към променящия се климат. Стратегическият проект по Приоритет 3 на ПТГС е с положително въздействие за подобряване на адаптивните способности и повишаване на устойчивостта на района при бедствия. Не са предвидени дейности и мерки, които биха довели до риск за населението, природата или активите на база прогнозите за изменящия се климат и последствията от това.

3.2. *„води, в т.ч. зоните за защита на водите и риска от наводнения“* – очаква се като цяло благоприятно въздействие на регионално, национално и трансгранично ниво, тъй като мнозинството от индикативните дейности и предвидените мерки пряко или непряко допринасят за подобряване на състоянието на водите, зоните за защита на водите и риска от наводнения, както и като цяло – на околната среда. Дейностите и мерките, включени в ПТГС и ТСИМ нямат потенциал за нарушаване на доброто състояние и добрия екологичен потенциал на водните обекти. Прилагането на разпоредбите на приложимото законодателство за опазване на водите ще гарантира отсъствието на значими отрицателни последици за дейностите, при които е възможно въздействие върху водни обекти.

Прогнозите на равнище стратегически цели, инвестиционни приоритети и специфични цели не предвиждат значимо отрицателно, кумулативно отрицателно въздействие върху повърхностните води, зони за защита на водите и риска от наводнения. По отношение на подземните води не се очаква въздействие, в т.ч. кумулативно.

3.3. *„земни недра“* – не се очаква въздействие върху земните недра.

3.4. *„почви“* – очаква се цялостно положително въздействие на регионално, национално и трансгранично ниво, тъй като мнозинството от индикативните дейности и

предвидените мерки пряко или косвено допринасят за подобряване на състоянието на почвите и като цяло – на околната среда. При спазване на мерките от доклада за екологична оценка ще бъдат ограничени възможни неблагоприятни последици.

3.5. „биологично разнообразие и защитени зони и територии“ в обхвата на ПТГС и ТСИМ – при определени условия могат да се очакват по-скоро повече потенциални ползи, отколкото негативи. Евентуални отрицателни въздействия могат да бъдат ограничени при изпълнение на подходящите мерки, препоръчани в доклада за екологична оценка, и чрез изпълнение на условията и мерките в административните актове, издавани в процедурите по реда на глава шеста от *Закона за опазване на околната среда (ЗООС)* и/или *Закона за биологичното разнообразие (ЗБР)*.

3.6. „ландшафт“ – въздействието върху ландшафта е предимно положително, свързано с повишаване на качествата и свързаността му.

3.7. „материални активи“ – очаква се положително кумулативно въздействие за подобряване състоянието на съществуващите дълготрайни материални активи и/или изграждане на нови екологосъобразни такива и на двете нива на въздействие, тъй като се предвиждат инвестиции в активи, свързани с подобряване състоянието на околната среда на трансграничния регион. Не се очакват отрицателни въздействия за материалните активи.

3.8. „културно наследство“ – въздействието върху културното наследство е положително за мерките, свързани с развитие на обектите на културното наследство, и неутрално за останалите предвиждания.

3.9. „шум“ – очакваното въздействие от фактора „шум“ се определя като непряко положително, дългосрочно и постоянно за разглеждания регион. Предвижданията на ПТГС и ТСИМ нямат потенциал за значително отрицателно въздействие, в т.ч. създаване на риск за човешкото здраве. По отношение на другите вредни физични фактори, не се очаква въздействие.

3.10. „отпадъци“ – очаква се основно непряко положително въздействие, в резултат на дейностите за технологично обновяване и гарантиране качество и удължен живот на продуктите, зелен преход, дигитализация, цифрови и електронни технологии. Дейностите и мерките по програмата и стратегията не са свързани с генериране на значителни количества отпадъци, в т.ч. опасни.

3.11. „опасни химични вещества и риск от големи аварии“ – предвижданията на ПТГС и ТСИМ не са свързани със значително въздействие в резултат на съхранение и употреба на опасни химични вещества, като допустимите дейности и мерки нямат потенциал за увеличаване на риска от възникване на голяма авария в съществуващи предприятия с нисък и висок рисков потенциал в обхвата на трансграничния район.

3.12. „население, човешко здраве и здравно-хигиенни аспекти“ – въздействието върху населението, човешкото здраве и здравно-хигиенните аспекти на средата е комплексно положително, свързано с благоприятно въздействие на социално-икономическите фактори в региона и рисковите фактори на околната среда, свързани с въздействие върху здравето.

3.13. Вероятно трансгранично въздействие в резултат на прилагането на ПТГС и ТСИМ:

3.13.1. Програмата и стратегията са с трансграничен характер и обхват, като и двата документа целят въздействие в обхвата на определения трансграничен регион. В тази връзка, чрез изготвянето на един общ доклад за ЕО за цялата територия в обхвата на програмата, е оценено въздействието на предвижданията на двата документа в трансграничния регион, като се проведени консултации и в двете държави;

3.13.2. По отношение на трансграничното въздействие по смисъла на *Протокола за стратегическа екологична оценка към Конвенцията за оценка на въздействието върху околната среда в трансграничен контекст* – съобразявайки предвижданията на проектите на програмата и стратегията няма основание за предположение за трансгранично

въздействие върху най-близките съседни държави – Република Северна Македония и Румъния.

3.13.3. По отношение на трансграничните водни тела в обхвата на ПТГС и ТСИМ не се очакват значителни въздействия върху повърхностните води и зони за защита на водите, както и от наводнения в т.ч. и трансгранични въздействия върху тях в други държави от реализацията на ПТГС и ТСИМ.

4. Съгласно анализите и заключенията в доклада за екологична оценка е направено обобщение на очакваното въздействие *по отношение на целите, съставляващи принципа за ненанасяне на значителни вреди*.

4.1. *Цел 1: Смекчаване на изменението на климата:* По-голямата част от дейностите и мерките са с положително или без отражение за намаляването на емисиите на парникови газове, като нито една от мерките и дейностите не води до значителни емисии на парникови газове – не се очаква нанасянето на значителни вреди по отношение на смекчаването на последиците от изменението на климата. Дейностите по Приоритет 3 на ПТГС са с пряко положително въздействие за поглъщане емисиите на парникови газове, а дейностите по мярка 2.1 на ТСИМ за технологична организация ще доведат до намаляване емисиите на парникови газове на съответните предприятия. Зелените и цифровите решения ще бъдат включени като хоризонтални принципи и по този начин ще станат неразделна част от всички подпомагани проекти в рамките на ТСИМ;

4.2. *Цел 2: Адаптация към изменението на климата:* Нито една от мерките или дейностите по ПТГС и ТСИМ не води до вредно въздействие на настоящия и прогнозирания бъдещ климат, върху населението, природата или активите - не се очаква нанасянето на значителни вреди на смекчаването на последиците от изменението на климата. Част от мерките и дейностите са с принос към адаптацията и гарантирането на устойчивост на климатичните изменения – дейностите по Приоритет 2 и Приоритет 3 на ПТГС;

4.3. *Цел 3: Устойчиво използване и опазване на водните и морските ресурси:* Мерките и дейностите ще имат косвен положителен ефект по отношение на водите, като не са предвидени мерки и дейности, които да водят до влошаване качеството или количеството на водите, при спазване на нормативната уредба за опазване на водите и изпълнение на дейностите, условията и мерките от доклада за екологична оценка.

4.4. *Цел 4: Преход към кръгова икономика, предотвратяване на образуването на отпадъци и тяхното рециклиране:* Част от дейностите и мерките са с принос към прехода към кръгова икономика (Приоритет 3 на ПТГС). Останалите мерки и дейности по ПТГС и ТСИМ не са свързани със значително увеличение на образуването, изгарянето или обезвреждането на отпадъци, не водят до значителна неефективност при прякото или непрякото използване на природни ресурси и нямат потенциал за причиняване на дългосрочни вреди на околната среда по отношение на кръговата икономика.

4.5. *Цел 5: Предотвратяване и контрол на замърсяването:* Част от мерките и дейностите са с ясна екологична насоченост, като същите ще имат принос към ограничаване на съществуващи екологични проблеми. Предвижданията на ПТГС и ТСИМ са свързани предимно с подобрения и развитие на съществуващи обекти, което ще доведе до тяхното обновяване, модернизирание, свързано и с ограничаване на въздействието върху околната среда. При финансиране на нови обекти и техническа инфраструктура следва да се съобразява наличието на зони и обекти, подлежащи на здравна защита и други чувствителни територии – санитарно-охранителни зони около водоизточници, защитени зони и територии, обекти на културното наследство, евентуално кумулативно въздействие със съществуващи съоръжения и инфраструктура в съответния район. Тези въздействия и тяхното предотвратяване или ограничаване до минимум ще бъдат предмет на нормативно изискващите се процедури по оценка на въздействие върху околната среда, екологична оценка, комплексно разрешително, разрешителни по реда на Закона за водите и др., чрез

които ще се гарантира изпълнението единствено на проекти, които не водят до значително увеличение на емисиите на замърсители във въздуха, водите или земята.

4.6. *Цел 6: Защита и възстановяване на биоразнообразието и екосистемите:* Принципният характер на дейностите, които ще се изпълняват по ПТГС и ТСИМ е такъв, че не предполага негативни въздействия върху биологичното разнообразие. Повечето мерки и дейности по ПТГС и ТСИМ са свързани с неутрално до положително въздействие върху биологичното разнообразие. При спазване на националните законодателства и административни актове на двете държави, които са насочени към опазване на биологичното разнообразие в тях, потенциалните отрицателни въздействия от дейностите и мерките с инвестиционен характер ще се сведат в допустими граници. Не се очаква мерки и дейности по програмата и стратегията да доведат до влошаване на състоянието и устойчивостта на екосистемите, или природозащитния статус на местообитанията и видовете, съответно не се очаква нанасянето на значителни вреди при прилагане на мерките от доклада за екологична оценка.

4.7. Съгласно заключението на доклада за екологична оценка, ПТГС и ТСИМ са в съответствие с принципа за ненанасяне на значителни вреди.

5. В доклада за ЕО са препоръчани адекватни мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от изпълнението на ПТГС 2021-2027 г. между Република България и Република Сърбия и ТСИМ. Не се очакват значителни отрицателни въздействия върху околната среда и човешкото здраве. Очаква се прилагането на програмата и стратегията да доведе до комплексно положително въздействие върху околната среда и човешкото здраве при изпълнение на предложените в доклада за ЕО мерки.

6. Анализирани са „нулева алтернатива“ и алтернативата за реализиране на ПТГС и ТСИМ.

6.1. Съгласно документацията анализът на „нулевата алтернатива“ показва, че същата е с по-неблагоприятно въздействие от алтернативата за реализиране на програмата и териториалната стратегия към нея.

6.2. Алтернативата за реализиране на ПТГС и ТСИМ е като цяло с комплексно положително въздействие върху околната среда, в т.ч. върху населението и човешкото здраве, тъй като допустимите дейности и мерки са с преобладаваща екологична насоченост, в т.ч. допринасят за постигане на цели по опазване на околната среда на национално и международно ниво. Някои от предвидените дейности са свързани с възможно негативно въздействие, поради което на етапа на реализация и изпълнение на ПТГС и ТСИМ задължително следва да се изпълняват препоръчаните мерки от доклада за ЕО, както и да се осигури спазването на всички законови и подзаконови нормативни актове, действащи в двете държави, обвързани с опазването на околната среда, включително населението и човешкото здраве.

6.3. Съгласно заключението в доклада за ЕО е мотивирано от гледна точка на въздействието върху околната среда и човешкото здраве съгласуване реализирането на ПТГС и ТСИМ пред „нулевата алтернатива“.

7. ПТГС 2021-2027, съфинансирана по Инструмента за предприсъединителна помощ, между Република България и Република Сърбия и ТСИМ е **допустима** при съобразяване на произтичащите от тях планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с:

- режимите на защитените територии, определени със Закона за защитените територии, заповедите за обявяването им и с утвърдените планове за управление;

- режимите на защитените зони, определени със заповедите по чл. 12 от ЗБР и плановете за управлението им.

8. На основание чл. 36, ал. 3 от *Наредбата за ОС*, въз основа на критериите по чл. 16 от същата, е направена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие,

според която проектът на ПТГС 2021-2027, съфинансирана по Инструмента за предприєдинителна помощ, между Република България и Република Сърбия и ТСИМ, **няма вероятност** да окажат значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в защитени зони, поради следните **мотиви**:

8.1. ПТГС 2021-2027, съфинансирана по Инструмента за предприєдинителна помощ, между Република България и Република Сърбия се изготвя за обхвата на шест области на територията на страната ни, като степента на предвижданията ѝ е ограничена до определяне на приоритети, чрез които да се изпълнят основните специфични цели: Засилване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места в МСП, включително чрез продуктивни инвестиции; Насърчаване на интегрираното социално, икономическо и екологично развитие, културното наследство и сигурността в райони, различни от градските; Насърчаване на адаптирането към изменението на климата, превенция на риска и устойчивост на бедствия, поради което няма вероятност от пряко или косвено отрицателно въздействие върху ключовите елементи на защитените зони, включително върху структурата, числеността и плътността на популациите на опазваните в защитените зони видове, вкл. птици, както и върху специфичните им природозащитни цели.

8.2. В ПТГС 2021-2027 г. са предвидени дейности като: пряко финансиране за развитие на човешките ресурси и придобиване на умения; подобряване на ИКТ и цифровизацията; подобряване на достъпа до пазарите на ЕС и на чуждестранни пазари; ефективно използване на ресурси и др.; модернизация на инфраструктура, комуникационни мрежи; закупуване на оборудване и технологии; разработване на нови продукти; технологии и инвестиции за повишаване на конкурентоспособността; повишаване на туристическата привлекателност на граничния район чрез използване на природното и културно наследство; разработване на програми за адекватни реакции при природни бедствия, обучения и специализирано оборудване, които няма да доведат до значителни отрицателни въздействия върху територии от мрежата Natura 2000.

8.3. ТСИМ се изготвя за обхвата на шест области на територията на страната, като степента на предвижданията ѝ е ограничена до определяне на стратегическа цел, специфични цели и мерки, чрез които да се постигне адаптиране към изменението на климата; икономическо сближаване чрез подобряване на успеха на бизнеса, включително в областта на туризма и социалното сближаване, поради което няма вероятност от пряко или косвено отрицателно въздействие върху ключовите елементи на защитените зони, включително върху структурата, числеността и плътността на популациите на опазваните в защитените зони видове, вкл. птици.

8.4. В ТСИМ са предвидени дейности, свързани с постигане на стимулиране на растеж във всички негови аспекти; разширяване и подобряване на предоставянето на услуги; повишаване на регионалната конкурентоспособност, вкл. в областта на туризма, при които ще бъде прилагана хоризонтална политика в сферата на зеления преход, която ще налага всеки подкрепен проект да съдържа компонент, свързан с опазване на компоненти на околната среда и с търсенето и прилагане на зелени решения, които няма да доведат до значителни отрицателни въздействия върху територии от мрежата Natura 2000.

9. В хода на процедурата по екологична оценка са изискани и съответно предоставени становища по смисъла на чл. 155, ал. 1, т. 23 от *Закона за водите* (ЗВ) за програмата и стратегията от Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР), с вх. №№ 04-00-1849/02.06.2021 г. и 09.07.2021 г. на МОСВ и Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ (БДЗБР), с вх. №№ 04-00-1849/ 09.06.2021 г. и 26.07.2021 г. на МОСВ:

9.1. Съгласно постъпилите становища на двете басейнови дирекции, програмата, в т.ч. и стратегията е допустима спрямо целите за опазване на околната среда и мерките за

постигане на добро състояние на водите заложи в Плановите за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г. Същата е допустима и спрямо Плановите за управление на риска от наводнения (ПУРН) 2016 – 2021 г. и не е в противоречие с мерките в Програмата от мерки за намаляване на риска от наводнения.

9.2. Реализирането на ПТГС 2021-2027 г., между Република България и Република Сърбия, в т.ч. и ТСИМ за периода 2021-2027 г. няма да окаже значително въздействие върху водите и зоните за тяхна защита, при спазване на планираните мерки в действащите ПУРБ и ПУРН на Дунавски район за басейново управление и Западнобеломорски район за басейново управление, както и съотносимите законови изисквания.

9.3. С изпълнението на проектите от програмата следва да се постигнат резултати, насочени към минимизиране на възможно отрицателно пряко и непряко въздействие върху компонент „води“.

10. Съгласно становище с вх. № ЕО-47/28.01.2022 г. на МОСВ, Министерство на здравеопазването (МЗ) приема представения доклад за ЕО и ПТГС 2021-2027, съфинансирана по Инструмента за предприєдинителна помощ, между Република България и Република Сърбия и ТСИМ. Същата може да бъде реализирана, при изпълнение на предложените от МЗ условия, които са включени в настоящия проект на решение.

10.1. В доклада за ЕО е разгледано състоянието на околната среда и актуалното състояние на здравно-демографските показатели. Представени са данни и анализи за състоянието на рисковите фактори на околната среда влияещи върху здравето на населението в трансграничния регион. По отношение на човешкото здраве реализирането на ПТГС и ТСИМ не е свързано с нови, значими източници на емисии и вредности в околната среда, които биха довели до нови или увеличаване на неблагоприятното действие на установените съществуващи рискови фактори в трансграничния регион.

10.2. Съгласно авторите на доклада при реализирането на дейностите и мерките се очаква да бъде положително въздействието, свързано с повишаване качеството на живот, развитие на нерискови за здравето дейности – обект на доходи за населението (туризъм), ограничаване на местното въздействие на местните производства (технологични инвестиции, зелен преход и дигитализация). Местоположението на новите обекти, в случай на финансиране на такива по ПТГС и ТСИМ да бъдат съобразени с най-близко разположените защитени зони и обекти, подлежащи на здравна защита, както и да се гарантира спазване на нормативните изисквания по отношение на опазване на водите и по-специално забраните и ограниченията в санитарно-охранителни зони на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване и на минерални води, използване за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

10.3. В доклада за ЕО са предложени адекватни мерки с оглед предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на евентуални неблагоприятни последици от осъществяването на програмата и стратегията.

11. В резултат на проведените консултации по докладите за ЕО, както и по време на срещата за обществено обсъждане, са постъпили писмени становища, бележки и препоръки от юридически лица, като същите не са по законосъобразността на процедурата:

11.1. Получените становища, бележки и препоръки в резултат на консултациите са отразени по подходящ начин в документацията по ЕО.

11.2. Възложителят на програмата и стратегията поддържа изготвената от изпълнителя справка с мотиви за приемане или неприемане на получените мнения и предложения, и начина им на отразяване в документацията по ЕО. С вх. № ЕО-47/12.05.2022 г. на МОСВ, възложителят потвърждава по реда на чл. 22 от Наредбата за ЕО, че в резултат на консултациите, в т.ч. при общественото обсъждане не са получени мотивирани негативни становища по доклада за ЕО, както и становища, които да водят до необходимост от разглеждане и/или оценка на други алтернативи, мнения и предложения към ПТГС и ТСИМ.

11.3. Направените допълнения в доклада за ЕО в по-голямата си част са технически, поради което няма необходимост от продължаване на консултациите по екологична оценка, включително организиране на ново обществено обсъждане.

12. С Решение П-6/2022 г. от 28.07.2022 г., Междуведомствена комисия (МК) – специализиран състав на Висшия експертен екологичен съвет предлага на министъра на околната среда и водите да издаде становище за съгласуване на Програма за трансгранично сътрудничество, съфинансирана по Инструмента за предприсъединителна помощ между Република България и Република Сърбия и Териториална стратегия за интегрирани мерки (Програма ИНТЕРРЕГ VI-A ИПП България-Сърбия 2021-2027 и Териториална стратегия за интегрирани мерки).

и при следните **мерки и условия:**

I. Мерки и условия за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсирание на неблагоприятните последици от осъществяването на ПТГС 2021-2027 г., съфинансирана по Инструмента за предприсъединителна помощ между Република България и Република Сърбия и ТСИМ върху околната среда и човешкото здраве

При прилагането на ПТГС и/или ТСИМ да се изпълняват следните мерки и условия:

Общи мерки:

1. Планове, програми, проекти и инвестиционни предложения, произтичащи от ПТГС 2021-2027 г., съфинансирана по Инструмента за предприсъединителна помощ между Република България и Република Сърбия и ТСИМ, да се одобряват само след произнасяне с акт на компетентните органи по околна среда по реда на глава шеста от ЗООС и/или чл. 31 на ЗБР и при съобразяване с условията и мерките в съответния акт.

2. Инвестиционни предложения, произтичащи от мерки и дейности по ПТГС и ТСИМ да се съобразят с действащите устройствени планове на съответната територия, както и националните, регионалните и местни стратегически, планови и нормативни документи, други налични планирани проекти с подобни и/или прикоприващи се дейности, с цел постигане на необходимата синхронизация при провеждане на проектните процедури от страна на ангажираните институционални органи.

Атмосферен въздух

3. Приоритетно одобряване за реализация на производствени дейности/технологични модернизации, съответстващи на най-добрите налични техники с цел спазване на международните ангажименти по Гьотеборгския протокол към Конвенцията за трансгранично замърсяване на въздуха на далечни разстояния.

Адаптация към изменението на климата

4. Съобразяване на относимите дейности и мерки от актуалните стратегически документи за адаптация към климатичните изменения и предвиждане на мерки за гарантиране на устойчивост на проектите, свързани с изграждане и развитие на обекти, съоръжения и инфраструктура.

Води, зони за защита на водите и риск от наводнения

5. За проектите да се предвиждат мерки за недопускане влошаването на състоянието на повърхностните води и зони за защита на водите, съгласно изискванията на чл. 116 от Закона за водите на Република България както и на Закона за водите на Република Сърбия.

6. Инвестиционни предложения, планове и програми да се осъществяват в съответствие с действащите ПУРБ, ПУРН и Закона за водите и подзаконовата уредба, както

и в съответствие с наличните резултати от актуализацията на ПУРБ и ПУРН за периода 2022-2027 г.

7. Устойчиво използване на водите, в т.ч. въвеждане на оборотни цикли за използване на водите в промишлените предприятия, локално пречистване на индустриалните отпадъчни води.

8. Предприемане на мерки и технологични решения за недопускане на аварийното замърсяване на повърхностните води.

Почви

9. При проектирането на нови обекти да се включат необходимите дейности и мерки за опазване на почвените ресурси и рекултивация с цел предотвратяване появата на ерозионни процеси и максимално възстановяване на нарушените земи.

10. При изпълнение на строителните дейности да се вземат мерки за опазване на почвените ресурси, предварително изземване на хумусната почва и оползотворяването ѝ за целите на рекултивацията.

Растителност, животински свят, защитени зони и защитени територии, ладнишафт

11. Проекти за развитие на туризма по мярка 1.4 на ТСИМ да се реализират в съответствие с нормите за рекреационно натоварване и поеман капацитет на средата, и при съобразяване статута на територията.

12. Като част от проектните предложения за развитие на туризма по специфична цел 2 на ТСИМ да се изисква осигуряване на провеждането на информационни кампании за популяризиране на биологичното разнообразие в района и повишаване на информираността за неговата стойност и ползи за екосистемите и живота на местното население.

13. Популяризирането на туристическите продукти и обекти по мярка 2.3 на ТСИМ следва да е съобразено с режимите на защитените зони и защитените територии в района. В техния обхват следва да се прилага и съблюдава спазването на съответните забрани и препоръки отразени в издадената заповед за съответната територия.

Културно-историческо наследство

14. Инвестиционни предложения, планове и програми да се осъществяват след положително становище на компетентните органи за опазването на културното наследство, в съответствие с режимите за опазване на обектите и приложимата нормативната уредба. При наличие на строителни дейности в райони с регистрирани културни ценности, съответните да се провеждат под контрола на компетентни лица (определени или допустими по съответното национално законодателство).

Опасни химични вещества и риск от големи аварии

15. В случай, че се предвижда изграждане на ново или изменения в съществуващо предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, както и при планирането на нови строежи, включително изграждане на транспортни пътища, жилищни райони, обекти с обществено предназначение в близост до съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал, където разполагането или нови строежи може да бъде източник или да повиши опасностите или последствията от възникване на голяма авария в тези предприятия/съоръжения, е необходимо:

15.1. Осигуряване на безопасни разстояния на предприятието и/или съоръжението до жилищни райони, обекти и площи с обществено предназначение, зони за отдих и където е възможно, големи транспортни пътища.

15.2. Поддържане на безопасни разстояния на предприятия и/или съоръжения с нисък или висок рисков потенциал или други подходящи мерки до райони с особена

природозащитна чувствителност или интерес и обекти на културно-историческото наследство в околностите на предприятия, когато е целесъобразно, с цел тяхното опазване.

15.3. Предприемане на допълнителни технически мерки за ограничаване на рисковете за човешкото здраве и околната среда, в случай на съществуващи предприятия и/или съоръжения с нисък и висок рисков потенциал.

Население, човешко здраве, здравно-хигиенни аспекти на средата

16. При проектирането и изграждането на нови обекти, местоположението им да бъде съобразно предвидените за тази дейност зони и територии, съгласно действащите устройствени планове и да се съобразява с близостта на обекти, подлежащи на здравна защита, зони и територии, в които са разположени такива обекти и водоизточници за питейно-битово водоснабдяване, с или без учредени със заповед санитарно-охранителни зони.

II. Мерки за наблюдение и контрол при прилагане на ПТГС и ТСИМ:

1. На всеки **три години** от прилагането на ПТГС и ТСИМ, възложителят да изготвя доклади по наблюдението и контрола на въздействието върху околната среда при тяхното прилагане, включително на мерките за предотвратяване, намаляване или отстраняване на последиците от възникнали неблагоприятни последствия от осъществяването на програмата и стратегията на основание чл. 30, ал. 1 от Наредбата за ЕО. Изготвените доклади да се предоставят в Министерство на околната среда и водите за одобряване.

2. Наблюдението и контролът на въздействията върху околната среда при прилагането на програмата и стратегията да се извършват въз основа на следните мерки и индикатори:

№	Мярка за наблюдение и контрол	Индикатори	Период/Отговорен орган за изпълнението
1.	За мерките и дейностите с инвестиционен характер да се съобразяват относимите цели, насоки и мерки за адаптация към изменението на климата за гарантиране на устойчивостта им	- Предвидени мерки за устойчивост в проектните предложения.	- При одобряване на проектните предложения/ Управляващ орган, Национален орган
		- Случаи на нарушаване на обектите, съоръженията или инфраструктурата от екстремни явления – резултат от изменението на климата;	- След въвеждане в експлоатация/Бенефициент и
		- Брой населени места/ производствени обекти/ реки, езера, язовири, които са повлияни от проекти за намаляване на замърсяването и негативните ефекти от изменението на климата и предвидимите природни бедствия с трансграничен характер.	- След въвеждане в експлоатация/ Управляващ орган, бенефициенти - След въвеждане в експлоатация/ Управляващ орган, бенефициенти
2.	Недопускане на влошаване състоянието на водните тела при изпълнение на проектни предложения в близост до	Данни от мониторинг на повърхностни и/или подземни води, в случай че такъв е предписан от	По време на строителството и експлоатацията в съответствие с

	такива обекти, или свързани с ползване/засягане на водни тела	компетентните органи за конкретното проектно предложение	периодичността, определена в плана за собствено мониторинг/ Бенефициенти
3.	Допустимост на проектите предложения спрямо действащите ПУРБ и ПУРН .	Наличие на становище от компетентните органи	Преди започване на реализацията на проекта/ Бенефициенти
4.	Недопускане на замърсяване на водни тела при аварийни ситуации	Предвидени превантивни мерки	По време на изготвяне на проектно предложение/ Бенефициенти
		Брой аварийни ситуации – предприети действия	Периодично/ Бенефициенти
5.	Спазване на приетите режими на управление на защитените зони, в това число ограничаване на вероятността от отрицателно въздействие върху защитените зони и приоритетите на опазване в тях при провеждане на процедурите по чл.31 от ЗБР.	Одобрени инвестиционни проекти на територията на защитени зони, заета площ (дка); Начин на съобразяване на режимите на управление.	Периодично/Бенефициенти
6.	Недопускане на нарушаване/увреждане/унищожаване на защитени растителни и животински видове и природни местообитания, съгласно Приложение № 1, Приложение № 2 и Приложение №3 на ЗБР.	Проведени процедури по ОВОС/ЕО/ОС (когато са приложими) Изпълнение на мерките от крайните актове по ОВОС/ЕО/ОС (когато са предвидени за биологично разнообразие)	Периодично/Бенефициенти
7.	Недопускане на увреждане/нарушаване/разрушаване на културни ценности – археологически обекти при строителство на обекти и инфраструктура	Наличие на съгласувателно становище от компетентен орган	Преди започване на строителните дейности/ Бенефициент
		Наличие на компетентно, оправомощено лице по време на строителството	По време на строителството/ Бенефициент
8.	Повишаване степента на климатична неутралност на местната икономика	Брой обекти, за които е постигната климатична неутралност	След въвеждане в експлоатация/ Управляващ орган, бенефициенти
9.	Насърчаване на прехода към кръгова и основаваща се на ефективно използване на ресурсите икономика и информационна система за достоверни данни за отпадъци	- Брой обекти с въведена мярка за ефективно използване на ресурсите или повторно използване на отпадъци или отпадъчни води; - куб.м. повторно използвани отпадъци, куб.м. повторно използвани отпадъчни води	След въвеждане в експлоатация/ Управляващ орган/ Бенефициенти

3. При констатирани неблагоприятни последствия върху околната среда и/или човешкото здраве да се предложат и предприемат своевременни мерки за възможното им отстраняване.

Настоящото становище не отменя задълженията на възложителя за изпълнение на изискванията на ЗООС и други специални закони и подзаконовни нормативни актове и не може да служи като основание за отпадане на отговорността съгласно действащата нормативна уредба.

При промяна на възложителя и/или преди изменение на програмата и стратегията възложителят, съответно новият възложител трябва да уведоми МОСВ своевременно, съгласно чл. 88, ал. 7 от ЗООС.

Съгласно разпоредбата на чл. 88, ал. 6 от ЗООС, становището губи правно действие, ако в срок 5 години от влизането му в сила не са одобрени програмата и стратегията.

На основание чл. 28 от Наредбата за ЕО възлагам на директорите на РИОСВ – Благоевград, РИОСВ – Враца, РИОСВ – Монтана, РИОСВ – София, Басейнова дирекция „Западнобеломорски район“ и Басейнова дирекция „Дунавски район“ контрола на поставените условия и мерки, в рамките на тяхната компетентност.

На основание чл. 88, ал. 3 от ЗООС, заинтересованите лица могат да обжалват становището пред Върховния административен съд по реда на Административнопроцесуалния кодекс в 14-дневен срок от съобщаването му.

МИНИСТЪР:

БОРИСЛАВ САНДОВ

Дата: 29.07.2022г.

